

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK KINA „TATRY”

2. Czas powstania

Pocz. XX w.; rozbudowa: ok. 1933 r.,
lata 40. XX w.

3. Miejscowość

ŁÓDŹ

4. Adres (ulica, nr posesji)

Ul. Sienkiewicza 40
(dz. 271/3, obręb S-6)

9. Materiały graficzne

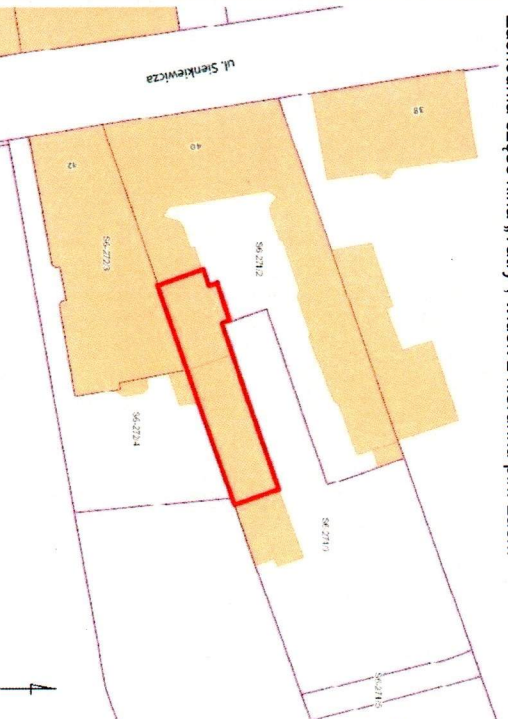
Widok ogólny kina „Tatry” z kierunku pn.-zach.

Zachodnia część kina „Tatry”, widok z kierunku pn.-zach.

Wschodnia część kina „Tatry”, widok z kierunku pn.-zach.

Plan sytuacyjny nieruchomości z obrysem zabytku, skala ok. 1:1200

5. Przynależność administracyjna

województwo: **łódzkie**

powiat: **Łódź**

gmina: **Łódź**

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°45'53.89" E: 19°27'44.95"

7. Użytkowanie obecne

**Budynek użyteczności publicznej
(kino)**

8. Stan zachowania

3 – dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Opis obiektu: Budynek kina „Tatry” obejmuje dwie części: wschodnią i zachodnią, które posiadają odmienne cechy architektoniczne i stylistyczne. Część wschodnia kina, mieszcząca salę widowni, jest jednokondygnacyjna, założona na rzucie wydłużonego prostokąta o trójosiowej elewacji frontowej, w obrębie której symetrycznie rozmieszczone są trzy skrzydła drzwiowe (drzwi jednoskrzydłowe, drewniane, o konstrukcji ramowo-płycinowej, o dekoracyjnej formie). Elewacja frontowa jest drewniana, wzniesiona w konstrukcji szkieletowej, zewnętrznie otynkowana, ściany boczne i ściana tylna – murowane z cegły ceramicznej. Obiekt jest przykryty dachem jednospadowym, drewnianym, krytym papą, o niezachowanym kącie nachylenia połaci, z okapem wysuniętym przed lico fasady. Fasada nie posiada wystroju architektonicznego. Część zachodnia budynku kina jest niezachowanie wyższa, obejmuje dwa, dwukondygnacyjne segmenty o ujednoliconej elewacji frontowej oraz parterową przybudówkę usytuowaną w centralnej strefie fasady. W tej części kina, na parterze znajduje się główne wejście do budynku, kasy oraz poczekalnie, zaś na piętrze – kabina projektora, magazyn filmów oraz inne pomieszczenia towarzyszące. Ściany zewnętrzne są murowane z cegły ceramicznej, pełnej, zewnętrznie otynkowane (fasada w kondygnacji parteru posiada okładzinę z płytek lastykowych). Dachy nad poszczególnymi częściami obiektu są płaskie, drewniane, pokryte papą. Fasada budynku posiada nieregularny układ, jest 5-osiowa, w kondygnacji I piętra częściowo wtórnie przemurowana, utrzymana w stylistyce modernistycznej.

Historia: Kino przy ul. Sienkiewicza 40 jest jednym z pierwszych stałych kin otwartych w Łodzi. Kinematograf został uruchomiony pod nazwą „Belle-Vue”, w dniu 13.11.1907 r. w istniejącej, drewnianej sali tanecznej wzniesionej na pocz. XX w. w głębi posesji. Jego założycielami byli Gustaw Mjuncker i Oskar Kulawiński, którzy dzierżawili obiekt od ówczesnych właścicieli nieruchomości - Wilhelma i Emilii małż. Müller. Obiekt ten stanowi, przebudowaną częściowo w okresie późniejszym, wschodnią część dzisiejszego budynku kina „Tatry” (sala widowni). Pierwotnie posiadał formę parterowej werandy z drewnianą, półkolumnadą fasadą o konstrukcji szkieletowej oraz murowanymi ścianami bocznymi i ścianą tylną. W 1910 r. kino zostało przejęte przez kupca Benedykta Zarzyckiego, zmieniło nazwę na „Moulin Rouge”. W czasie I wojny światowej kino zaprzestano działalności, ponownie zostało uruchomione w 1920 r. pod nazwą „Dolina Szwajcarska” (w latach 20. XX w. było dzierżawione przez Spółdzielnię Pracowników Państwowych w Łodzi). W 1926 r. budynek kina został częściowo przebudowany i rozbudowany, na podstawie projektu, opr. przez inż. Józefa Gellera (zrealizowanego ze znaczącymi zmianami). W wyniku ówczesnie przeprowadzonych prac, na potrzeby kina została zaadaptowana sąsiadująca z nim od strony zachodniej, drewniana, dwukondygnacyjna oficyna mieszkalna, wzniesiona jeszcze na początku XX w. W zachodniej części kina umieszczono m.in. poczekalnie, kasy oraz kabinę projektora. W 1932 r. kino wydzierżawili Bernard i Julian First, ówczesnie obiekt kolejno raz zmienili nazwę na: kinoteatr „Rakietka”. Ok. 1933 r. nowi właściciele dokonali przebudowy zachodniej części kina, wznosząc murowany, dwukondygnacyjny obiekt mieszczący na parterze poczekalnie, zaś na piętrze kabinę projektora (z zewnętrznymi, stalowymi schodami prowadzącymi na I piętro). Przebudowa została zrealizowana bez uzyskania zezwolenia władz budowlanych oraz zalegalizowana przez Inspekcję Budowlaną na początku 1934 r. Wzniesiony ówczesnie obiekt stanowi schodni segment obecnie istniejącej, zachodniej części kina. Nowi właściciele w głębi posesji wzniesili także nowy, drewniany budynek pełniący funkcję kina letniego (obiekt ten został rozebrany w okresie powojennym). W okresie II wojny światowej kino funkcjonowało pod nazwą „Mał”. Prawdopodobnie ówczesnie nastąpiła kolejna rozbudowa zachodniej części budynku w wyniku, której obiekt otrzymał swą dzisiejszą formę architektoniczną (budowa murowanego dwukondygnacyjnego segmentu zachodniego oraz parterowej przybudówka mieszczącej kasy). Projekt rozbudowy na obecnym etapie badań nie został odnaleziony, rozbudowę potwierdza dokumentacja inwentaryzacyjna opracowana po wojnie w 1945 r. Od 1945 r., do dnia dzisiejszego, kino funkcjonuje pod nazwą „Tatry”. W okresie powojennym nie były realizowane prace, które wpłynęły w istotny sposób na zmianę formy architektonicznej budynku. Do najważniejszych prac należy częściowa modernizacja fasady zachodniej części budynku, zrealizowana na podstawie projektu zatwierdzonego w 1956 r. (m.in. oblicowanie elewacji w kondygnacji parteru okładziną z płyt lastykowych). Kino przy ul. Sienkiewicza 40 stanowi najstarsze, działające do dnia dzisiejszego niemal nieprzerwanie, kino w Łodzi.

Styl: część wschodnia - bestylowa, część zachodnia – modernizm.

Zagrożenia i najpilniejsze postulaty:

- generalne prace remontowo-konserwatorskie i restauratorskie budynku ze szczególnym uwzględnieniem fasady części zachodniej.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wy pełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Opr.: P. Ugorowicz, WUOZ w Łodzi, grudzień 2023 r.